

12.2. ÜNİVERSİTELERLE ORTAK YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

Çalışma Dönemimiz içinde Odamızın mesleki alana yönelik görüşlerinin Jeoloji Bölümlerimizle görüş alışverişine dayalı olması için her türlü aracın kullanılmasına özen gösterilmiştir.

Bu amaçla;

- 58. ve 59. Türkiye Jeoloji Kurultaylarının anlamına ve misyonuna uygun gerçekleştirilebilmesi için gerek hazırlıklar aşaması çalışmalarında gerekse kurultaya bildiri vb yoluyla katılımın sağlanabilmesi amacıyla Üniversiteler ile sıkı bağlar kurulmuştur.

- Jeoloji Bölümlerinin organize ettiği ulusal ve uluslararası etkinlikler mali açıdan desteklenmiş, duyuru ve tanıtımlarına katkı verilmiştir. Örneğin Dokuz Eylül Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünce organize edilen İESCA ; 12. Uluslararası Toprak Mikromorfolojisi Sempozyumu vb.

- Jeoloji Mühendisliği Hizmetlerine yönelik mesleki standartların oluşturulması amacıyla başlatılan çalışmalar Bölüm Başkanlıklarıyla iletişim halinde sürdürülmüştür. Uygulamacı kamu kurumları yanında bölümlerimizden gelen görüşlerle olgunlaştırılan **ÖZEL HİDROJEOLJİK ETÜT RAPORU YAZIM KILAVUZU**, 2005-Temmuz ayında yayınlanmıştır.

- Özellikle jeoteknik etütlere yönelik artan sorunlar karşısında Bölümlerin Oda ile dayanışma içinde olmalarını sağlamak için özel bir gayret sarfedilmiştir. Jeoteknik etütlerin hem bilimsel içeriklerine hem de yönetmelik vb mevzuat düzenlemelerine yönelik tüm organizasyonlar, taslak yönetmelik ve genelge metinleri Bölümlerimize elektronik posta yoluyla ulaştırılmış ve gelen yanıtlar özenle değerlendirilmiştir. Örneğin Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen "**Zemin Temel Etütleri ve Zemin İyileştirme İşleri Hakkında Yönetmelik**" toplantılarına bölümlerimizden katılım konusunda girişimler gerçekleştirilmiş, toplantılarda savunulan Oda görüşleri kurulan elektronik posta köprüsü ile oluşturulmuştur. Benzeri bir çalışma "**Bina ve Bina Türü Yapılar İçin Zemin ve Temel Etüdü Raporu Genel Formatı**" için yapılmıştır.

- Jeoteknik araştırma ve hizmetlerin geçmişe kıyasla daha yaygın hale gelmesi ve bu alanda Jeoloji Mühendislerinin aktif hale gelmeleri karşısında mesleki kaliteyi yükseltebilmek amacıyla eğitim programına yönelik olarak geliştirdiğimiz öneriler Bölüm Başkanlıklarımıza iletilmiştir. Aşağıda bir örneği yer alan yazımız ile bir çağrı yapılarak **Jeoloji Mühendisliği Lisans Eğitiminde zorunlu bir ders olarak "JEOTEKNİK UYGULAMALAR"** adıyla bir dersin yer almasının; bölümlerimizde lisans üstü **JEOTEKNİK PROGRAMLARIN** açılmasının; kısa vadede ise zorunlu ders olarak programda yer alan Mühendislik Jeoloji dersinin "**MÜHENDİSLİK JEOLJİSİ VE JEOTEKNİK UYGULAMALAR**" adıyla okutulması önerisi iletilmiştir.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Bu çağrımıza, Dokuz Eylül, Yüzüncü Yıl, Mersin,Süleyman Demirel, Hacettepe, Karadeniz Teknik, Osmangazi, Kahramanmaraş Sütçü İmam, Akdeniz, Selçuk, Çukurova Üniversitelerinden olumlu yanıt gelmiştir. Gelen yanıtlardan önümüzdeki 2006-2007 döneminde “Mühendislik Jeolojisi ve Jeoteknik Uygulamalar” dersinin lisans programlarında yer alacağı anlaşılmaktadır. Bu konuda gönderilen yazı aşağıda sunulmuştur.

.....&.....

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Ankara: 17.10.2005

Sayı :5830/502-19

Konu :Jeoloji Mühendisliği Eğitimi ve Jeoteknik Dersi Hakkında

.....ÜNİVERSİTESİ

.....FAKÜLTESİ

JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

1999 Depremlerinin yarattığı acı fatura karşısında, ülkemizdeki afet tehlikeleri karşısında kentsel ve kırsal yerleşim alanlarının “güvenli yaşam çevreleri” haline getirilmesi ve bu amaca yönelik olarak imar ve afet mevzuatımızın afet güvenliği ve afet zararlarını azaltma temelinde yeniden yapılandırılması konuları önem kazanmıştır. Geçen süre içinde konuya ilişkin kalıcı adımlar atılmamış olsa da, bu süreçte Jeoloji Mühendisliği hizmetlerinin vazgeçilmez olduğu tüm kurum ve kişilerce kabul görmüştür. Bunun sonucu olarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca gerçekleştirilen yasal düzenlemeler sonucu gerek yapı statik projeleri için parsel bazında gerekse arazi kullanım planlamasına yönelik olarak imar planına esas nitelikte JEOLojİK-JEOTEKNİK ETÜT yapılması zorunlu hale getirilmiştir.

Bugün gelinen noktada kamu ve özel sektör kuruluşlarında çok sayıda meslektaşımız, geçmişe kıyasla daha yüksek oranda, arazi kullanım planlaması, mühendislik yapıları için yer veya güzergah seçimi, mühendislik yapıları veya binaların ekonomikliği ve güvenliğini sağlayacak önlemlerin belirlenmesi, uygulanması ve izlenmesi vb süreçler için çalışma alanının JEOLojİK-JEOTEKNİK MODELİN oluşturulmasına yönelik araştırma, analiz ve yorumlamaları gerçekleştirmektedir.

Diğer yandan son dönemde birçok kamu kurumu tarafından hazırlanan yönetmelik, genelge, teknik şartname gibi düzenlemelerde JEOLojİK-JEOTEKNİK ETÜT sonuçlarına dayalı işlem yapılması gerekliliği daha sık vurgulanır olmuştur.

Dolayısıyla günümüzde Jeoloji Mühendisliği ile ilgili mesleki, teknik, hukuksal vb her alanda JEOLojİ ve JEOTEKNİK bir bütümün parçaları olarak karşımıza çıkmaktadır.

JEOTEKNİK olgusu, Odamızın 30 yıllık tarihi boyunca gündeminde kalmıştır. 1974 yılında yayınlanan Kuruluş Bildirgemizde “**JEOTEKNİK mühendisliğinde mesleğin etkinleştirilmesi, üyelerin yetki ve sorumluluklarının saptanması ile geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapmak**” Odanın amaçları arasında sayılmıştır. Ancak geçen sürede JEOLojİ ve JEOTEKNİK arasındaki bağ yeterince anlatılamamış ve uygulamada yer yer kopukluklar yaşanmıştır.

1999 sonrasında yaşanan gelişmelerin bir yansıması da, Jeoloji Mühendisliği ders programlarında izlenmektedir. Bugün birçok üniversitemizde “**Jeoteknik Veri Toplama ve Değerlendirme Teknikleri**”, “**Jeoteknik Deneyler**”, “**Jeoteknik Mühendisliği**”, “**Jeoteknik Haritalar**” vb derslerin seçmeli olarak eğitim programına eklendiği görülmektedir.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız gibi, bugün çok sayıda Jeoloji Mühendisi JEOLJİK-
JEOTEKNİK UYGULAMALARDA etkin olarak yer alarak mühendislik hizmeti
sunmaktadır. Bu hizmetin kalitesinin daha da yükseltilebilmesi için JEOTEKNİK
olgusunun Jeoloji Mühendisliği eğitiminde zorunlu bir ders konusu olması gerektiği
açıktır. Dünyada da birçok ülkede, JEOTEKNİK eğitim programlarının gerek lisans
gerekse lisansüstü düzeyde Jeoloji Mühendisliği Bölümleri içinde sunulduğu
görölmektedir.

Jeoloji Mühendislerinin tek yasal ve kamu kurumu niteliğinde meslek örgütü olan Odamız,
Jeoloji Mühendisliği hizmet alanlarında bilimsel ve kamu yararı açısından daha kaliteli
hizmet sunulabilmesini sağlamak için hem mesleki uygulama alanlarına hem eğitim
süreçlerine yönelik çalışmalar yapmakta ve öneriler geliştirmektedir. Ülkemizde sunulan
Jeoloji Mühendisliği Hizmetlerindeki gelişmeler göz önüne alındığında, Jeoloji
Mühendisliği Lisans Eğitiminde zorunlu bir ders olarak “JEOTEKNİK
UYGULAMALAR” ADIYLA BİR DERSİN YER ALMASININ; bölümlerimizde lisans
üstü JEOTEKNİK PROGRAMLARIN AÇILMASININ yararlı ve gerekli olacağına
inanmaktayız.

Kısa vade de böyle bir dersin açılmasının sağlanamama durumunda ise zorunlu ders
olarak programda yer alan Mühendislik Jeoloji dersinin “MÜHENDİSLİK JEOLJİSİ
VE JEOTEKNİK UYGULAMALAR” adıyla programda yer alması yararlı ve gerekli
olacaktır.

Yukarıda sizlere aktarmaya çalıştığımız önerinin aynı zamanda kamu ve özel sektörde
çalışan üyelerimizin Odamıza aktardığı pratik deneyimlerin üzerinden geliştirildiğinin
bilinmesi yararlı olacaktır.

Odamız konuya ilişkin olarak sizlerden gelecek değerli öneriler ve değerlendirmeler
çerçevesinde girişimlerini ilgili kurumlar düzeyinde devam ettirecektir. Bu açıdan
yukarıdaki değerlendirme ve önerimizin Bölüm Başkanlığınız bünyesindeki akademisyen
meslektaşlarımızca tartışılması bizler için önemlidir.

Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinde açılan Lisans ve Lisansüstü Derslerde JEOLJİ ve
JEOTEKNİK olgularının bütünlüğüne yönelik Odamızın değerlendirme ve önerilerine
ilişkin değerli görüş ve önerilerinizin 14.11.2005 tarihine kadar Oda Yönetim Kuruluna
iletilmesi hususunda gereğini önemle arz eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla.

DAĞITIM:

- Jeoloji Mühendisliği Bölüm Başkanlıklarına

.....&.....

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

- İnşaat Mühendisliği Bölümleri ve TMMOB-İnşaat Mühendisleri Odası ile aramızdaki “Jeoteknik-Geoteknik” tartışmasının daha da derinleşmesi karşısında Bölüm Başkanlıklarımız yaşanan gelişmelerden haberdar edilerek bilgi ve deneyim paylaşımı çağrısı bir kez daha yenilenmiştir. Bu kapsamdaki son yazımızın örneği aşağıda sunulmuştur;

.....&.....

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Ankara: 06.02.2006
Sayı :
Konu : Jeoteknik Kavramı

.....ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK/MÜHENDİSLİK-MİMARLIK FAKÜLTESİ
JEOLJİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI'NA

- İlgi: a)20.09.2005 tarih ve 4051 sayılı Türk Dil Kurumu Başkanlığı yazısı.
b)15.08.2005 tarih ve 4569/503 sayılı yazımız.
c) 07.11.2005 tarih ve 622/503 sayılı yazımız
d)16.11.2005 tarih ve B.30.0.EÖB.0.00.00.03-08.05-2753-25704 sayılı Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Yazısı
e) 16.01.2006 tarih ve B.30.0.EÖB.0.00.00.03-08.05-63-00660 sayılı Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Yazısı
f) 26.01.2006 tarih ve 501 sayılı TMMOB-İnşaat Mühendisleri Odası yazısı.

İlgi(b) yazımızda Jeoteknik olgusuna yönelik mevzuat düzenlemelerinde aynı kavramın “jeoteknik” veya “geoteknik” olarak ifade edildiği belirtilerek, kurumlarca hazırlanacak yönetmelik, genelge, teknik şartname vb. belgelerde bir terminoloji birliğinin yaratılması için Türk Dil Kurumu'nun değerlendirmeleri istenmiştir. ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU-TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI-Sözlük Bilim ve Uygulama Kolu'ndan Odamıza gönderilen ilgi(a) yazıda, “**orijinal yazımında bulunan “geo” eki “jeo”ya dönüşmektedir: jeofizik, jeokimya, jeotermal, Jeoteknik yazılışının benimsenmesi bu konuda birlik sağlanması açısından faydalı olacaktır**” şeklinde görüş bildirilmiştir. Dil Kurumundan gelen görüş Bölüm Başkanlıklarımıza, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına ve ilgi(c) yazımızla YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'na da gönderilmiştir.

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'nın ilgi(d) yazısı ile, ilgi(c) yazımız ve ekindeki Dil Kurumu görüş yazısı Üniversite Rektörlüklerine dağıtımı yapılmış ve dağıtım işlemi ile ilgili bilgiler ilgi(d) yazı ile Odamıza iletilmiştir.

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'nın ilgi(d) yazısının Rektörlüklere ulaşması sonucu, Üniversitelerin İnşaat Mühendisliği Bölümlerinden, TMMOB-İnşaat Mühendisleri Odasından ve ZEMİN MEKANİĞİ VE TEMEL MÜHENDİSLİĞİ TÜRK MİLLİ KOMİTESİ'nden değişik yazılar TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI'na ve YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'na gönderilmiştir.

Odamız ne TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI'na görüş sorarken ne de sürecin herhangi bir anında “jeoteknik” - “geoteknik” tartışmasını sadece bir dilbilimsel tartışma yada terminolojik bir sorun veya kavramsal bir tartışmaya sıkışmış bir olgu olarak ele almamıştır.

Yazımız ekinde gönderdiğimiz ilgi (e) ve (f) yazılardan da görüldüğü üzere, jeoteknik kavramının hızla yaygınlaşması bazı meslek disiplinlerini meslekler arası dayanışma yerine mesleki rekabeti öne çıkartan hatta Jeoloji Mühendisliği hak ve yetkilerini yok saymaya kadar giden davranış ve değerlendirmelere itmiştir. JEOTEKNİK, ODAMIZ İÇİN 1974 YILINDAKİ KURULUŞ BİLDİRGEMİZDEN BUYANA GÜNDEMİMİZDE YERALAN VE MULTI-DİSİPLİNER ÇERÇEVEDE DEĞERLENDİRDİĞİMİZ BİR MÜHENDİSLİK ÇALIŞMA VE HİZMET ALANIDIR.

“EURUCODE-7” olarak adlandırılan ve orijinal yazılımı “Eurocode 7:Geotechnical Design-Part1: General Rules” ve “Eurocode 7: Geotechnical Design-Part 2: Design Assisted By Laboratory Testing” olan Avrupa standartları, Türk Standartlar Enstitüsü tarafından “ TS ENV 1997 – 1 EURUCODE-7. Jeoteknik Tasarım Bölüm1: Genel Kurallar” ve “TSE ENV 1997-2 Jeoteknik Tasarım- Bölüm 2: Laboratuvar Deneyleri İle Desteklenen Tasarım (EURUCODE-7)” adıyla yayınlanmıştır.

Diğer yandan, Jeoteknik eğitiminin lisans veya lisans üstü eğitim programlarıyla verildiği bilinmektedir.

Örneğin Kanada’da Queens Üniversitesinde Jeoloji Mühendisliği lisans programı kapsamında (<http://geol.queensu.ca/engweb/undergraduate/> ve (http://www.queensu.ca/calendars/appsci/_GeologicalEngineering_947.htm) verilirken Missouri Üniversitesinde-ABD ise Jeoloji Mühendisliği bölümünde lisans üstü eğitim programlarında (<http://campus.UMR.edu/gee/> ve http://web.UMR.edu/~gtech/print/index_print.htm) verilebilmektedir.

Sonuç olarak, Jeoteknik alanındaki Jeoloji Mühendisliği hak ve yetkilerinin korunmasına yönelik Odamızın girişimleri sürecektir. Bu girişimlerimizi Bölüm Başkanlıklarımızla dayanışma ve bilgi alışverişi içinde gerçekleştirmek istiyoruz.

Bu çerçevede, YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'nın ilgi(d) yazısının Üniversitenize ulaşmasından sonra yaşanan gelişmeler hakkında bilgilerin; yazımız ekinde Sizlere gönderdiğimiz ilgi(e) ve (f) yazılara ve Jeoteknik araştırmalardaki mühendislik disiplinlerinin ve mesleğimizin işlevlerine yönelik Bölüm Başkanlığımızın ve Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi Başkanlığı'nın görüş ve önerilerinin ivedilikle Odamıza gönderilmesi hususunda gereğini önemle arz eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

EKLER :

- 1-) Zemin Mekaniği Ve Temel Mühendisliği Türk Milli Komitesi yazısı örneği (3 sayfa)
- 2-) Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı yazısı örneği (3 sayfa)
- 3-)TMMOB-İnşaat Mühendisleri Odası yazısı örneği (2 sayfa)

DAĞITIM :

- Jeoloji Mühendisliği Bölüm Başkanlıkları
- Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi Başkanlığı

EK-1

20/12/2005

**Sayın Prof. Dr. Şükrü Haluk AKALIN
Türk Dil Kurumu Başkanı**

Konu: Geoteknik Sözcüğünün Kullanımı

İlgi: a) Jeoloji Mühendisleri Odasının Türk Dil Kurumuna yazdığı 15/08/2005 gün ve 4569/503 sayılı yazı.

b) Jeoloji Mühendisleri Odasına Yazdığımız 26/08/2005 gün ve 585/4051 sayılı yazı.

c) Jeoloji Mühendisleri Odasının YÖK'e yazdığı 7/11/2005 gün ve 6222/503 sayılı yazı.

Sayın Başkan,

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından üniversite rektörlüklerine yazılan 16/11/2005 gün ve 025704 sayılı yazıda; İlgi (b) yazınızdan ve bu yazınızdaki görüşlerden hareketle Jeoloji Mühendisleri Odasının İlgi (c) yazı ile YÖK'e yaptığı başvurudan söz edilerek, Başkanlığınız görüşü doğrultusunda "Geoteknik" sözcüğü yerine "Jeoteknik" sözcüğünün kullanılması gerektiği ifade edilmiştir. YÖK'ün bu yazısı, Başkanlığınızın İlgi (b) yazısı ile birlikte Rektörlükler tarafından ilgili birimlere duyurulmuştur.

Bütün bu süreçte, ne yazık ki, Türk Dil Kurumu gibi Atamızın kurduğu ve bizlere emanet ettiği yüce bir kurum, Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından yanıtlanmıştır. Şöyle ki; Üniversitelerin ve İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin akademik teşkilatlanmasındaki anabilim dallarından birisi "Geoteknik Anabilim Dalı"dır. Bu teşkilatlanma 1982 yılında yapılmıştır ve bütün Türkiye'de geçerlidir. Maalesef, YÖK'de kendi yaptığı düzenlemeyi unutarak veya farkında olmadan yazımızın başında belirttiğimiz yazıyı üniversitelere göndermiştir.

Sayın Başkan,

İnşaat Mühendisliği Bölümlerindeki Geoteknik Anabilim Dalı, Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği bilim dallarını kapsamaktadır. Üniversitelerin Mühendislik Fakültelerinde aynı zamanda Jeoloji Mühendisliği Bölümleri de bulunmaktadır. Bu bölümler içinde ise jeoloji, uygulamalı jeoloji, jeofizik gibi anabilim dalları yer almaktadır. Bu bölümlerin veya anabilim dallarının uzmanlık alanları, inşaat mühendisliği bölümlerindeki geoteknik anabilim dalından tümüyle farklıdır. **Diğer bir deyişle, Türkiye'de, mühendislik dilinde geoteknik ve jeoteknik sözcükleri farklı meslek dallarına ait uzmanlık alanlarına işaret etmektedir.** Birinci sözcük, inşaat mühendisliğiyle ilgili iken, ikinci sözcük jeoloji mühendisliğiyle ilgilidir. Uygulamada, İnşaat Mühendisleri Odasının kabul ettiği inşaat mühendisliği mesleğinin altı uzmanlık alanından birisi Geoteknik Mühendisliği'dir. Jeoloji Mühendisleri Odası, özellikle 1999 yılındaki depremlerden sonra toplumda neredeyse depremle ilgili her konunun jeoloji mühendisliğiyle ilgili olduğu gibi bir izlenim

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

yaratmaya çalışmaktadır. Başkanlığımıza ve YÖK'e yapılan İlgı (a) ve İlgı (c) başvuruları söz konusu Odanın bu konudaki faaliyetlerinin bir devamıdır ve kabul edilmesi mümkün değildir. Aslında ana konu (j) veya (g) harfi olmayıp Türk Dil Kurumu, adı geçen oda yönetiminin sürdürdüğü mesleki ilgi alanı mücadelesine alet edilmek istenmektedir. İlgı (a), (b) ve (c) yazılardan hareketle, Türk Üniversitelerinin İnşaat Mühendisliği Bölümlerindeki Geoteknik Anabilim Dallarının adlarının değiştirilmesine de olanak yoktur. Zira, bu taktirde Üniversitelerde ve uygulama alanında büyük bir kavram kargaşasının içine düşülmüş olacaktır.

Sayın Başkan, dikkatinizi çekmek istediğimiz diğer bir husus da şudur: Geography ve Geometry, yabancı sözcükleri Türkçe'de Coğrafya ve Geometri olarak yazılmaktadır ve uzun yıllardır bu şekilde kullanılmaktadır. Bu durumda, inşaat mühendisliğinin uğraş alanı içindeki "geotechnic" neden acaba geoteknik olarak yazılmasın? Başkanlığımızca ve YÖK tarafından yazılan İLGİ yazıları takiben üyeleri, Geoteknik alanında çalışan akademisyen ve mühendislerden oluşan "Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği Türk Milli Komitesi" Yönetim Kurulu toplanmış ve konuyu görüşerek Türk Dil Kurumu tarafından yapılmış olan yanlışlığın,

Türk Dil Kurumuna bildirilmesi ve bu yanlışın ivedilikle düzeltilmesinin talep edilmesi kararını almıştır.

Benzer başvuru Yüksek Öğretim Kurulu'na da yapılmıştır.

Saygılarımızla,

Prof.Dr. Ahmet SAĞLAMER
BAŞKAN

Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu Üyeleri:

Prof. Dr. Ahmet SAĞLAMER, Başkan, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Geoteknik Anabilim Dalı Başkanı

Prof.Dr. Feyza ÇİNİCİOĞLU, Sekreter, İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Geoteknik Anabilim Dalı Başkanı

Prof.Dr. Kutay ÖZAYDIN, Üye, Yıldız Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Geoteknik Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Turan DURGUNOĞLU, Üye, Boğaziçi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Geoteknik Anabilim Dalı emekli öğretim üyesi

Prof.Dr. Ufuk ERGUN, Üye, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Geoteknik Anabilim Dalı öğretim üyesi

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Prof.Dr. Mete İNCECİK, Üye, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Geoteknik Anabilim Dalı öğretim üyesi.

Dr. İnşaat Y.Müh. Rasin DÜZCEER, KASKTAŞ, Genel Müdür Yardımcısı

.....&.....

- Odamızı gelecek yıllara taşıyacak **JEO-GENÇ** örgütlülüğümüzün geliştirilmesi sürecinde Bölüm Başkanlıklarımızla ortak bir çalışma yürütülmüştür. Gerek Mersin Yerel Kurultayı gerekse Ankara’da merkezi düzeyde gerçekleştirilen 1.Öğrenci Üye Kurultayına Bölümlerimizden önemli derecede destek verilmiştir.

- Yazar kadrosu Seval ARAS, Ali DURU, İlhan BENLİGİRAYOĞLU, Semra DURAK ve Sunay KILIÇARSLAN’ dan oluşan bir ekipçe hazırlanan ve Milli Eğitim Bakanlığı’na yayınlanan “**LİSE-I COĞRAFYA (Devlet Kitapları (MEB). Devlet Kitapları Müdürlüğü – İstanbul 2004)**” kitabının taşıdığı bilimsel eksikliklerin belirlenmesi için ortak bir çalışma gerçekleştirilmiştir ve hazırlanan Rapor ilgili birimlere gönderilmiştir.

13. JEOTEKNİK HİZMETLERDE JEOLojİ MÜHENDİSLİĞİ YETKİ, SORUMLULUK VE GÖREVLERİ İLE LİSANS EĞİTİMİNDE YERİ ÜZERİNE ÇALIŞMALARIMIZ

JEOTEKNİK Olgusunun jeoloji mühendisliği ile ilişkili her boyutu bu dönem Oda çalışmalarında ön planda olmuştur. Odamız bu Çalışma Döneminde, konunun teknik, yasal, mühendislik yetki ve sorumlulukları, teknik şartname, jeoloji mühendisliği eğitim programları ve Oda meslek içi eğitim vb dahil her boyutuna yönelik sistematik bir çalışma yürütmüştür. Çalışma sürecinde akademik ve uygulamacı kurumlar ile meslektaşlarımızla görüş alışverişi içinde olmaya özel bir önem verilmiştir.

“Jeoteknik mi – geoteknik mi ” tartışmasının yükselmesi üzerine Üniversite Bölüm Başkanlıklarımızla iki yönlü bir ilişki kurulmuştur; birincisi **kavramsal** ikincisi **mühendislik eğitim programları** açısından .

13.1. JEOTEKNİK ÜZERİNE KAVRAMSAL ÇALIŞMALAR

Bilindiği gibi “Jeoteknik – geoteknik ” tartışması değişik boyutlarıyla geçmişten beri sürmesine karşın 1999 Depremleri sonrasında jeoteknik etütlerin imar mevzuatı içine taşınması ve uygulamasının yaygınlaşması sonucunda meslekler arasında “ mesleki yetki ve sorumluluk sınırları” açısından daha çok tartışılır olmuştur.

Birçok platformda karşı karşıya kaldığımız JEOLojİYİ JEOTEKNİKTEN KOPARMA çabaları ve mesleki rekabeti tetikleyen çabalar karşısında bilimsel ilkeler ve kamu yararı çerçevesinde bir duruş sergilemeye çalışan Odamız, “*Türkçemizde jeoteknik diye bir kelime bulunmamaktadır* “ yönündeki ithamlar karşısında TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI'na aşağıdaki yazıyla başvurarak bir değerlendirme istemiştir.

.....&.....

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Ankara: 15.08.2005
Sayı : 4569/503
Konu : Yazım Kuralları

TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI'NA
Atatürk Bulvarı No:217
06680 Kavaklıdere/ANKARA

Yabancı dil kaynaklı bazı kavramların Türkçe yazılım ve okunuşunda sorunlar yaşanabilmektedir. Bu kavramlardan biri de “Jeoteknik”tir. Örneğin bazı yayınlarda ve bilimsel makalelerde “Jeoteknik” kullanılırken, bazılarında ise “geoteknik” kullanılmaktadır.

Bu farklı yazılım, bazı kamu kurumlarınca da tercih edilebilmektedir. Örneğin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan “Planlama ve İmar Kanunu Tasarısı Taslağı”nda (www.bayindirlik.gov.tr) de taslak yayınlanmaktadır.) hem “Jeoteknik” hem de “Geoteknik” olarak yazım şekli aldığı görülmektedir.

Aynı kavramın birden fazla yazılımı ve telafuzu yerine terminoloji birliğinin yaratılmasının yararlı olacağına inanıyoruz.

“Jeoteknik” kavramının yazılımı konusunda “Jeoteknik” veya “geoteknik”olarak hangisinin uygun olacağı konusunda değerlendirmelerinizin Odamıza iletilmesi hususunda gereğini önemle arz eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

.....&.....

Kurumdan gelen yanıt yazısı, mesleğimizle ilgili mevzuat düzenleyici kamu kurumlarına ve YÖK’e gönderilmiştir. Özellikle yazımızın YÖK tarafından Üniversite Rektörlüklerine dağıtımı sonrasında birçok kurum tarafından YÖK’e ve Türk Dil Kurumuna yönelik girişimler başlamıştır.

Türk Dil Kurumunun Odamıza gönderdiği yazı ve YÖK’ün dağıtım yazısı aşağıda sunulmuştur;

.....&.....

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI
Sözlük Bilim ve Uygulama Kolu

Sayı : B.02.0.TDK.1001.430-585/4051

20 EYLÜL 2005

Konu :

TMMOB
JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASINA

İlgi: 15.08.2005 gün ve 4596/503 sayılı yazınız.

Yazım Kılavuzu ve Güncel Türkçe Sözlük'e alınan batı kökenli sözlerin yazımında, bu sözlerin orijinal yazımında bulunan "geo" eki "jeo"ya dönüşmektedir: jeofizik, jeokimya, jeotermal. Jeoteknik yazılışının benimsenmesi bu konuda birlik sağlanması açısından faydalı olacaktır.

Bilgi edinmenizi rica ederim.

Prof. Dr. Şükrü Haluk AKALIN
Türk Dil Kurumu Başkanı
(İmza)

.....&.....

NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK – MİMARLIK FAKÜLTESİ
JEOLJİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ
JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞINA,

Konu: JMO'nun 0.02.2006 tarih ve 426/502-19 Sayılı yazısı kapsamında, "Geoteknik" kavramı yerine "Jeoteknik" sözcüğünün kullanılması hak.

İlgi yazınızın ekinde sunulan, TMMOB, İnşaat Mühendisleri Odası, Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği Milli Komitesi adına Prof. Dr. Ahmet Sağlamer'in ve KTÜ Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, Geoteknik ABD Başkanı Prof. Dr. Mustafa Aytekin'in konu ile ilgili adeta aynı sözcüklerin tekrarı şeklinde bir kalıptan çıkmış görüşlere katılmamız bilimsel açıdan mümkün değil. Bu konu ile ilgili olarak YÖK'e sunduğumuz Bölümümüz görüşü, Odanızın görüşlerini destekler niteliktedir.

Konu ile ilgili genel açıklama:

Anladığım kadarıyla tartışma konusu, kelimenin başına geo- yerine jeo- ön ekinin konup konmamasından ziyade, son Adapazarı depreminden sonra gündeme gelen, Ülkemizdeki büyük bir eksikliği ve hatayı önleyen "jeolojik ve jeoteknik" raporların jeoloji mühendislerince hazırlanması gereğinin kabul görmesidir.

Burada esas amaç, üzerine inşaat yapılacak zeminin özelliklerinin tespitine yönelik faaliyetlerdir. Söz konusu olan zemin ise, yer kürenin bir parçası olup, mineral, minerallerin oluşturduğu kayalar, bunların atmosferik şartlar altında tekrar parçalanarak çakıl-kum ve sonuçta toprağa dönüşmeleri ile sürekli hareket halinde olan yer kabuğunun şekil değiştirmesi, deforme olmaları bunun sonucunda çeşitli jeolojik yapıların açığa çıkması ve fay oluşumları nedeniyle depremlerin açığa çıkması olarak özetleyebiliriz.

Tartışma konumuz, üzerine inşaat yapılacak parselin yer üstü ve yer altı özelliklerini incelemek olduğuna göre, bu kapsamda kullanılan mineral, kayaç, sedimantasyon, kaya mekaniği, fay, deprem gibi sözcüklerin tamamı yer bilimlerinin kapsamı içerisinde yer almaktadır. İnşaat mühendislerin agrega olarak isimlendirdikleri inşaat kumu, kayaçların kırılmış ufalanmış parçaları, yani mineral topluluğudur. Kayaç yapıcı minerallerin bulunma oranları ve bu minerallerin fiziksel ve kimyasal özelliklerinin tespiti, o kumun kalitesini belirlemektedir.

Ayrıca, zemini oluşturan mineral topluluğu olduğuna göre, bu minerallerin fiziksel ve kimyasal özelliklerinin tespit edilmeden üzerine yapılan inşaatlar çok büyük maddi zararlara neden olabilecektir. Örneğin, parselin bir bölümünde killi zemin yani su aldığıında şişerek hacim artmasına neden olan kil minerali montmorillonit, ısı artışı ile hacmi 15-20 kat artan vermikullit, diğer bir bölümünde ise, su ve nem karşısında hacim azalmasına neden olan jipsli ve tuzlu seviyelerde olduğu gibi. Bu özelliklere ilave olarak o parselin içerisinde bir de örtülü fay, altere olmuş kayalar ve diğer jeolojik yapılar olduğu takdirde, zemin etüdünün jeoloji mühendislerince yapılmasının önemi daha da artmaktadır.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Diğer bir tartışma konusu ise, İnşaat Mühendisleri Odası'nın iddia ettiği "İnşaat mühendisliği bölümlerinde yer alan geoteknik ABD'lerinin Jeoloji mühendisliği bölümü ABD'leri ile birbirinden tamamen farklı olduğu" görüşüdür. Burada tartışma konusu "geoteknik" ABD olup, diğer ABD'lerinden farklıdır. Jeoloji mühendisliği bölümlerinde de farklı ABD'leri mevcut olup, jeoteknik "Uygulamalı Jeoloji ABD" bünyesindedir. Tıpkı inşaat mühendisliği bölümünde "geoteknik" adı ile herhangi bir dersin verilmediği gibi, mühendislerin eğitiminde verilen dersler incelendiğinde her iki mühendislik derslerin verildiği görülmektedir. Buna göre;

İnşaat Mühendisliği Bölümü;

- 1) Yapı ABD
- 2) Hidroloji ABD
- 3) Mekanik ABD
- 4) Ulaştırma ABD
- 5) Geoteknik

Jeoloji Mühendisliği Bölümü

- 1) Genel Jeoloji
- 2) Maden Yatakları ve Jeokimya
- 3) Mineraloji-Petrografi
- 4) Uygulamalı Jeoloji

Geoteknik ABD okutulan dersler: Zemin mekaniği-I ve II, Temel inşaatı, Temel inşaatı projesi zorunlu dersler yanında, zemin ve temel iğleştirmeye yönelik seçmeli dersler Jeoloji mühendisliği, uygulamalı jeoloji ABD bünyesinde verilen dersler ise şunlardır: Kaya Mekaniği I ve II, Zemin Mekaniği I ve II. ile bu zorunlu derslere ilaveten çeşitli seçmeli dersler okutulmaktadır.

Görüldüğü üzere her iki bölümde de zemin ile ilgili ortak konular içeren dersler verilmekte. jeoloji mühendisliği bölümünde buna ilave olarak kaya mekaniği dersi verilerek bir zeminde bulunması gereken tüm birimler ele alınmaktadır. Bu ders kapsamında kayacın mekanik özelliklerinin yanında mineralojik-petrografik özellikleri, aliterasyon derecesi vs konular da sunulmaktadır.

Şimdi gelelim tartışma konusu olan geo- ve jeo- ön eklerinin anlam kargaşasına. geo= yer, logie= bilim anlamına gelen yunanca kelimeden türetilmiş, yer bilimleri anlamına gelmektedir. Türkiye de bu "geo" yerine "jeo" ön eki kabul edilerek bir meslek grubunun varlığı kabul edilmiş, jeoloji, jeokimya, jeomorfoloji gibi branşlar kurulmuştur. Bu güne kadar, hiçbir yabancı bu terimleri Prof. Dr. Mustafa Aytekin'in iddia ettiği gibi "ceo" olarak telaffuz etmemiştir. Bugün Ülkemizde jeoloji kelimesinin varlığı kabul edilmiş ise, "geo" ön eki verilerek kullanılan sözcüklerin de Türkçeleştirilmesi bu konuda bir birliktelik olması bakımından gerekli olduğu görüşümü saygılarımla arz ederim 10.02.2006

Prof. Dr. İbrahim ÇOPUROĞLU
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ,
Müh.-Mim. Fakültesi,
Jeoloji Mühendisliği Bölüm Başkanı

.....&.....